

KUNTAINFO

Helsinki 1.4.2015

4/2015

Uuteen sosiaalihuoltolakiin liittyvät muutokset sosiaali- ja terveydenhuollossa

Uusi sosiaalihuoltolaki (1301/2014) vahvistaa peruspalveluja ja vähentää sitä kautta korjaavien toimenpiteiden tarvetta. Tavoitteena on madaltaa tuen hakemisen kynnystä järjestämällä sosiaalipalveluja muiden peruspalvelujen yhteydessä. Koska korjaavien toimenpiteiden tarve ei vähene välittömästi, uudistuksen toteuttamiseen on varattu valtionosuutta. Laki myös edellyttää, että kunnat varaa riittävät resurssit uudistuksen toteuttamiseen ja että kuntalaisille kerrotaan selkeästi, mihin heillä on oikeus ja mistä palveluja ja apua voi hakea.

Uusi sosiaalihuoltolaki ja siihen liittyvät muutokset muun muassa lastensuojelulakiin ja terveydenhuoltolakiin tulevat voimaan ja sovellettaviksi 1.4.2015. Lain toimeenpanon helpottamiseksi osa säännöksistä tulee sovellettaviksi vasta 1.1.2016 lukien. Kotipalvelua koskevaa säännöstä on tullut soveltaa jo 1.1.2015 lukien.

Lapsiperheille on järjestettävä välttämätön kotipalvelu

Uuden sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaan kotipalvelua annetaan toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella. Toimintakykyä alentavia syitä ovat sairaus, synnytys, vamma tai muu vastaavanlainen syy kuten uupumus. Erityisellä perhetilanteella tarkoitetaan esimerkiksi vanhempien erotilannetta tai tilannetta, jossa toinen vanhemmista on vankilassa tai perheenjäsenen kuolemaa. Elämäntilanne voi aiheuttaa tuen tarvetta myös muun omaisen tai läheisen vaikean sairauden tai poismenon johdosta. Erityinen perhetilanne voi olla myös perheessä, jossa on vammaisen lapsi, kaksoset tai aikuinen omainen hoidettavana.

Lapsiperheelle on järjestettävä välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole mahdollista laissa mainittujen syiden vuoksi. Kotipalvelua on järjestettävä yleisenä perhepalveluna. Myös lastensuojelun asiakkailta on vastaava oikeus kotipalvelun saamiseen.

KESKEISET MUUTOKSET 1.4.2015

Sosiaalihuoltolakiin ja muihin lakeihin tulevat muutokset

Uuden sosiaalihuoltolain voimaantulon yhteydessä 1.4.2015 muutoksia tulee mm. lastensuojelulakiin, terveydenhuoltolakiin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin sekä lapsen elatuksesta annettuun lakiin, johon siirtyvät säännökset kunnan oikeudesta käyttää lapsen

puhevaltaa elatusapua koskevassa asiassa. Palvelusetelistä säädetään jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa. Seteliä koskevat sosiaalihuoltolain erillissäännökset on kumottu.

Uuteen sosiaalihuoltolakiin ja sen yhteydessä eduskunnan käsiteltäviksi annettuihin lakeihin ei ole sisällytetty sellaisia säännöksiä, jotka ovat siirtymässä valmisteilla oleviin lakeihin. Nämä säännökset pidetään edelleen voimassa vanhassa sosiaalihuoltolaissa kunnes siirto uuteen lakiin tapahtuu. Tällaisia säännöksiä ovat mm. sosiaalihuoltolain 41 §, joka koskee oikeutta päästä asiakkaan asuntoon sekä vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevaa toimintaa ja työtoimintaa koskevat 27 d ja 27 e §. Lisäksi vanhaan sosiaalihuoltolakiin jäivät toistaiseksi voimaan 40 § sekä luvut 2, 5 ja 8, joihin sisältyvistä asioista on jatkossa tarkoitus säätää pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa.

Sosiaalihuollon toteuttamiseen liittyvät uudistukset

Erityistä tukea tarvitsevat henkilöt (SHL 3, 4, 6, 8, 36, 42 ja 46 §)

Erityistä tukea tarvitsevilla henkilöllä sosiaalihuoltolaissa tarkoitetaan henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja. Säännöksillä, jotka koskevat erityistä tukea tarvitsevia henkilöitä on tarkoitus turvata se, että kaikkein vaikeimmassa asemassa olevat henkilöt saavat tarvitsemansa avun ja tuen. Säännökset on tarkoitettu sovellettaviksi tilanteissa, joissa henkilö ei itse kykene hakemaan tarvitsemaansa apua tai henkilön avun saaminen on vaarassa estyä sen vuoksi, ettei hän kykene riittävässä määrin vastaanottamaan tai antamaan avun saamiseksi tarvittavaa tietoa.

Syynä voi olla kognitiivinen tai psyykinen vamma tai sairaus, päihteiden ongelmakäyttö, usean yhtäaikaisten tuen tarve tai muu vastaava syy. Muu vastaava syy voi olla esimerkiksi puutteellinen kielitaito yhdistettynä traumaattisiin kokemuksiin.

Lapsi voi tarvita erityistä tukea edellä mainituista syistä tai sen vuoksi, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai lapsi itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään.

Korkeaan ikään liittyvä tuen tarve ei yksinään ole sosiaalihuoltolaissa tarkoitettu syy erityisen tuen saamiseen. Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta säädetään ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetussa laissa (jäljempänä *vanhuspalvelulaki*).

Erityistä tukea tarvitsevat henkilöt on otettu huomioon sosiaalihuoltolain 4, 6, 8, 36, 42 ja 46 §:ssä. Soveltaessaan lakia työntekijä tekee yksilökohtaisen arvion henkilön erityisen tuen tarpeesta.

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi (SHL 35 §)

Jos henkilön sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, on laissa säädetyillä tahoilla velvollisuus ohjata henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteys kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen.

Laissa velvoitettuja tahoja ovat terveydenhuollon ammattihenkilöt, sosiaalikuraattorit, sekä sosiaali-toimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa olevat.

Säännöksen tavoitteena on lisätä ajoissa tehtyjä yhteydenottoja ja yhteistyötä asiakkaiden kanssa sekä monialaista yhteistyötä. Jos henkilön suostumusta ei voida saada, laki velvoittaa kuitenkin olemaan yhteydessä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen salassapitosäännösten estämättä, jos henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii. Myös muut kuin laissa velvoitetut tahot voivat näissä tilanteissa tehdä ilmoituksen salassapitosäännösten estämättä.

Lastensuojeluilmoitus on tehtävä siten, kuin lastensuojelulain 25 §:ssä säädetään. Samojen tapahtumien perusteella ei kuitenkaan tarvitse tehdä erillistä lastensuojeluilmoitusta, jos ilmoitusvelvollinen taho on ottanut viipymättä yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen ja ilmoittanut yhteydenoton syyt.

Palvelutarpeen arviointi (SHL 36 §)

Kun kunnan sosiaalihuoltoon tulee tieto sosiaalihuollon tarpeesta olevasta henkilöstä, kiireellisen avun tarve on arvioitava välittömästi. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada palvelutarpeen arviointi. Arviointi voidaan jättää tekemättä vain, jos se on ilmeisen tarpeetonta. Uuden arvioinnin tekeminen ei ole tarpeen, jos palvelun tarve on vastikään selvitetty, eikä tilanteeseen ole tullut olennaisia muutoksia.

Arvioinnin tekeminen on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Erityisryhmien osalta määräajat palvelutarpeen arvioinnin tekemiselle pysyvät ennallaan. Arvioinnin tekeminen on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä henkilön tai hänen omaisensa tai läheisensä taikka laillisen edustajansa yhteydenotosta, jos henkilö on yli 75-vuotias tai saa vammaisuuksista annetun lain mukaista ylittävä hoitotukea. Jos kyseessä on erityistä tukea tarvitseva lapsi, arvioinnin tekeminen on aloitettava seitsemän vuorokauden kuluessa siitä kun sosiaalitoimeen on tullut tieto lapsen tuen tarpeesta ja arvioinnin on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa.

Palvelutarpeen arvioinnin tekemisestä vastaavalla henkilöllä on oltava tehtävän kannalta tarkoituk-senmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa tarkoitettu kelpoisuus. Viranhaltijalla, joka arvioi erityistä tukea tarvitsevan henkilön palvelutarpeen, on oltava sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

Arviointia tehtäessä asiakkaalle on selvitettävä hänen yleis- ja erityislainsäädäntöön perustuvat oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot palvelujen toteuttamisessa ja niiden vaikutukset ja muut seikat, joilla on asiassa merkitystä. Jos henkilön tarpeiden arviointi ja niihin vastaaminen edellyttävät muiden viranomaisten palveluja tai tukitoimia, on näiden tahojen osallistuttava toimenpiteestä vastaavan työntekijän pyynnöstä palvelutarpeen arvioinnin tekemiseen.

Palvelutarpeen arviointiin on kirjattava 1) yhteenveto asiakkaan tilanteesta sekä sosiaalipalvelujen ja erityisen tuen tarpeesta 2) sosiaalihuollon ammattihenkilön arvio asiakkuuden edellytyksistä 3) asiakkaan mielipide ja näkemys palvelutarpeestaan, ellei palvelutarpeen arvioimiseen yhteistyössä asiakkaan kanssa ole ilmeistä estettä 4) asiakkaan ja ammattihenkilön arvio omatyöntekijän tarpeesta.

Asiakkuuden alussa tehtävä palvelutarpeen arvio vähentää tarvetta erillisen asiakassuunnitelman tekemiseen. Jos suunnitelma tehdään, muodostavat arvio ja suunnitelma yhtenäisen kokonaisuuden. Arvion tekeminen edeltää aina asiakassuunnitelman tekemistä, eikä suunnitelmaan kirjata uudelleen asioita, jotka on jo kirjattu palvelutarpeen arvioon. Vastaavasti palvelutarpeen arviointia täydennettäessä otetaan huomioon jo aiemmin saatu tieto.

Vammaispalvelujen osalta palvelutarpeen selvittämisestä säädetään lisäksi vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (jäljempänä vammaispalvelulaki). Ikääntyneen väestön palvelutarvetta arvioitaessa on noudatettava, mitä vanhuspalvelulaissa säädetään. Lastensuojelutarpeen selvittämisestä palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä säädetään lastensuojelulaissa.

Läheisverkoston kartoittaminen (43 §)

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tai myöhemmin asiakkuuden aikana voidaan selvittää, miten asiakkaan omaiset tai muut läheiset henkilöt osallistuvat asiakkaan tukemiseen. Omaisiin ollaan yhteydessä asiakkaan suostumuksella, eikä laissa velvoiteta omaisia auttamaan. Ilman asiakkaan suostumusta omaisia kuullaan vain, jos tietoa tarvitaan lapsen edun vuoksi tai tieto on välttämätön palvelutarpeen selvittämiseksi silloin, kun asiakas ei kykene vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan. Kartoittamisen yhteydessä selvitetään tarvittaessa omaisten ja läheisten tuen tarve.

Omatyöntekijä (SHL 42 §)

Asiakkaalla on oikeus saada omatyöntekijä koko sosiaalihuollon asiakkuuden ajaksi. Asiakkuuden aikana omatyöntekijä voidaan vaihtaa, jos siihen on pakottava syy tai vaihtaminen on asiakkaan edun mukaista siten kuin sosiaalihuoltolain 4–5 §:ssä säädetään. Omatyöntekijä on nimettävä viimeistään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Luontevinta on nimetä työntekijä, jonka kanssa asiakas olisi muutoinkin yhteydessä. Omatyöntekijällä on oltava palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain mukainen kelpoisuus. Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan

asiakkaan omatyöntekijän on oltava sosiaalityöntekijä. Jos omatyöntekijä ei ole sosiaalityöntekijä, hänellä tulee olla asiakkaan asian hoitamiseksi työparinaan sosiaalityöntekijä. Tämä työpari voi olla esim. asiakastyötä tekevä esimies tai tiimin jäsen.

Omatyöntekijää ei tarvitse nimetä, jos asiakkaalla on jo esimerkiksi vanhuspalvelulain mukainen vastuutyöntekijä tai lastensuojelulain mukainen lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tai omatyöntekijän nimeäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Omatyöntekijän tehtävänä on huolehtia siitä, että asiakkaan palvelut järjestetään palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti eli työntekijän on oltava kunnan palveluksessa. Omatyöntekijän rooli vaihtelee asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Vähän palveluja tarvitsevalle asiakkaalle voi riittää tieto siitä, kehen voi tarvittaessa olla yhteydessä. Useita palveluja tarvitseva nuori voi puolestaan tarvita omatyöntekijää, joka seuraa aktiivisesti tavoitteiden toteutumista ja tarvittaessa vie nuoren palveluihin.

Asioiden vireilletulo, päätöksenteko ja toimeenpano (SHL 34 ja 45 §)

Sosiaalihuoltoasia tulee vireille hakemuksesta tai kun kunnan sosiaalihuollon työntekijä saa muutoin tehtävissään tietää mahdollisesti sosiaalihuollon tarpeessa olevasta henkilöstä. Sosiaalihuollon asiakkuus alkaa hakemuksesta tai kun muulla tavoin vireille tullutta asiaa ryhdytään käsittelemään tai henkilö saa sosiaalipalveluja.

Kiireellisiä toimenpiteitä koskeva asia on käsiteltävä ja päätökset tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella viipymättä siten, ettei asiakkaan oikeus välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Muissa kuin kiireellisissä asioissa päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun asia on tullut vireille.

Päätös on toimeenpantava kiireellisissä tapauksissa viipymättä ja muissa kuin kiireellisissä tapauksissa ilman aiheetonta viivytystä. Päätös on kuitenkin toimeenpantava viimeistään 3 kuukaudessa siitä kun asia on tullut vireille. Aika voi olla tätä pidempi jos asian selvittäminen vaatii erityisestä syystä pidempää käsittelyaikaa tai toimeenpanon viivästykselle on muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste.

Nuorisopalvelutakuu (SHL 17, 36, 42 §)

Uusi sosiaalihuoltolaki tarjoaa tärkeitä välineitä nuorten auttamiseen ja täydentää nuorisotakuuta. Nuorisopalvelutakuu on suunnattu alle 25-vuotiaille nuorille. Toimintaa toteutetaan moniammatillisesti. Nuorisopalvelutakuuseen sisältyy moniammatillinen palvelutarpeen arviointi, omatyöntekijä, kohdennettu sosiaalinen kuntoutus sekä muut tarvittavat palvelut yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Jos nuoren taustalla on työ- ja toimintakykyyn, terveyteen ja sosiaalisiin taitoihin liittyviä ongelmia, omatyöntekijä suunnittelee yhdessä nuoren kanssa sosiaalisen kuntoutuksen kokonaisuuden nuoren tarpeiden mukaisesti. Nuoren tarvitsema sosiaalinen kuntoutus voi olla arkielämän taitojen oppimista, koulutukseen tai työhön tarvittavien asioiden harjoittelua ennen niissä aloittamista tai aloittamisen jälkeen. Kokonaisuuteen yhdistetään tarvittaessa päihde- ja/tai mielenterveyshoito. Sosiaalisella kuntoutuksella tuetaan nuorten sijoittumista työ-, työkokeilu-, opiskelu- tai kuntoutus-

paikkaan tai työpajaan. Omatyöntekijä pyrkii työskentelemään siten, ettei työhön tai koulutukseen liittyviä keskeyttämisistä tule. Tavoitteena on vahvistaa onnistumisen kokemuksia.

Sosiaalipalveluja koskevia muutoksia

Uudessa sosiaalihuoltolaissa määritellään keskeisiä kunnissa jo käytössä olevia sosiaalipalveluja kuten **sosiaalinen kuntoutus (17 §)** ja **tilapäisen asumisen järjestäminen (21 §)**. Sosiaalityön lisäksi laissa määritellään **sosiaaliohjauksen käsite (16 §)**. Sosiaaliohjaajien ja perhetyöntekijöiden työpanosta on käytetty paljon lastensuojelutyössä. Sosiaalihuoltolain tavoitteena on, että sosiaaliohjauksen osuutta myös aikuisten palveluissa lisättäisiin nykyisestä. **Sosiaalipäivystys (29 §)** on toteutettava siten, että palveluun voi saada yhteyden ympäri vuorokauden. Kiireelliset sosiaalipalvelut on toteutettava ottaen huomioon, mitä voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään.

Ehkäisevien perhepalvelujen osuus kasvaa. Kotipalvelun vahvistamisen lisäksi **perhetyötä (18 §)**, **tukihenkilöitä ja -perheitä sekä vertaisryhmätöimintää (28 §)** on annettava yleisinä perhepalveluina myös ilman lastensuojelun asiakkuutta. Palveluja annettaessa on huolehdittava siitä, että palveluja on riittävästi erityistä tukea tarvitseville lapsille ja heidän perheilleen.

Liikkumista tukevana palveluina (23 §) järjestetään: 1) julkisten liikennevälineiden käytön ohjausta ja ohjattua harjoittelua 2) saattajapalvelua 3) ryhmäkuljetuksia 4) korvataan taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset 5) muulla soveltuvalla tavalla.

Suurin osa sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipalveluista on ns. määrärahasidonnaisia palveluja, joiden myöntämisessä kunta voi käyttää harkintaa. Myös näiden palvelujen myöntämisen pitää kuitenkin aina perustua yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin, eikä mitään asiakasryhmää voida sulkea palvelun piiristä kunnan ohjeistuksen perusteella.

Sosiaalihuoltolain 12 §:n mukaisesti henkilöllä on oikeus saada riittävät sosiaalihuollon palvelut kotikunnaltaan tai siltä kuntayhtymältä, johon kotikunta kuuluu. Yksilölliseen tarpeeseen perustuvia sosiaalipalveluja on annettava siten, ettei henkilön oikeus välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon vaarannu. Kiireellisessä tapauksessa palvelut on järjestettävä jokaiselle kunnassa oleskelevalle henkilölle. Pidempiaikaisen oleskelun perusteella järjestettävistä sosiaalipalveluista säädetään 57 §:ssä.

Sosiaalihuoltolain 13 §:n mukaan lapsella ja hänen perheellään on oikeus saada viipymättä lapsen terveyden ja kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalipalvelut. Terveyden ja kehityksen kannalta välttämättömät palvelut kirjataan asiakassuunnitelmaan (39 §). Palveluja on järjestettävä tarvittavassa laajuudessa niinä vuorokauden aikoina, joina niitä tarvitaan.

Sosiaalihuoltolaissa (11§) on määritelty ne tuen tarpeet, joihin vastaamiseksi sosiaalipalveluja on järjestettävä. Tuen tarpeisiin vastaavista sosiaalipalveluista säädetään lain 14 §:ssä. Tuen tarpeisiin voidaan vastata sosiaalihuoltolaissa määritellyillä palveluilla sekä sosiaalipalveluilla, joista säädetään muissa laeissa. Kunnalla on myös mahdollisuus järjestää muita asiakkaan tuen tarpeisiin vastaavia, hyvinvoinnille välttämättömiä palveluja.

Sosiaalipalveluja on järjestettävä tuen tarpeen mukaan siten, kuin lain 12 ja 13 §:ssä säädetään. Lisäksi laissa on säädetty palvelukohtaisia oikeuksia tiettyjen palvelujen saamiseen. Näitä palveluja ovat lapsiperheiden **kotipalvelun (19 §)** lisäksi **lapsen ja hänen vanhempansa välisten tapaamisten valvonta (27 §)** sekä **päihde- ja mielenterveyspalveluita tukevat sosiaalipalvelut raskaana oleville henkilöille (24 §)**.

Päihde- ja mielenterveystyö sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiset palvelut

Terveydenhuoltolain mukaista hoitotakuuta koskevia säännöksiä on sovellettava terveydenhuollossa, vaikka terveydenhuoltoa toteutettaisiin sosiaalihuollon yksikössä tai sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Tätä koskeva selventävä säännös tulee sekä sosiaalihuoltolakiin että terveydenhuoltolakiin. Säännökset koskevat esimerkiksi päihdetyötä. Kaikissa tilanteissa on sovellettava niitä säännöksiä, jotka asiakkaan edun mukaisesti parhaiten turvaavat tuen tarpeita vastaavat palvelut tai lääketieteellisen tarpeen mukaisen hoidon. Päihdehuollossa on siis noudatettava hoitotakuuta tai vastaavasti järjestettävä tuen tarpeita vastaavat sosiaalihuollon palvelut silloin, kun ne parhaiten soveltuvat asiakkaan auttamiseen.

Kasvatus- ja perheneuvontaa (26 §) voidaan toteuttaa kasvatus- ja perheneuvolassa. Myös kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaille on oikeus omatyöntekijään ja oikeus saada palvelutarpeensa arvioiduksi. Terveydenhuollon säännöksiä ja siten myös hoitotakuuta koskevia säännöksiä sovelletaan neuvolassa siltä osin, kuin siellä toteutetaan lasten- ja nuorisopsykiatrista hoitoa. Kasvatus- ja perheneuvoloissa asiakkaat ovat alle 23-vuotiaita, joten hoitotakuusäännöksistä sovelletaan terveydenhuoltolain 53 §:ssä mainittuja hoitotakuuaikoja, jotka ovat lyhyempiä kuin aikuisilla. Terveydenhuoltolain 53 §:n mukaan hoidon tarpeen arviointi on aloitettava 3 viikon kuluessa lähetteen saapumisesta. Jos hoidon tarpeen arviointi edellyttää erikoislääkärin arvioita tai erityisiä tutkimuksia, on arviointi ja tutkimukset toteutettava 6 viikon kuluessa lähetteen saapumisesta. Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella tarpeelliseksi arvioitu hoito on toteutettava vähintään 3 kuukauden kuluessa hoidon tarpeen toteutamisesta.

Terveydenhuollon palvelut lastensuojelun asiakkaille (THL 67 §)

Terveydenhuoltolaissa säädetään lisäksi, että lapselle ja hänen perheelleen on järjestettävä viipymättä lapsen terveyden ja kehityksen kannalta välttämättömät terveydenhuollon palvelut, jos lastensuojelun tarve johtuu riittämättömistä terveydenhuollon palveluista. Näissä tilanteissa tarvittava hoito on järjestettävä tarvittaessa nopeamminkin kuin hoitotakuu edellyttäisi. Säännös koskee esimerkiksi lapsen tai hänen vanhempiansa tarvitsemia mielenterveyspalveluja tai päihdehoitoa.

Subjektiiivinen oikeus päihde- ja mielenterveyspalveluihin (SHL 24 §)

Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihde- ja mielenterveyspalvelut. Kyseessä on niin sanottu subjektiiivinen oikeus. Se velvoittaa kuntaa toimimaan heti kun

se saa tiedon raskaana olevasta henkilöstä, joka on huolissaan omasta päihteidenkäytöstään. Vastaava sääntely sisältyy terveydenhuoltolakiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö arvioi, mikä on palvelujen riittävä taso. Palvelut on järjestettävä välittömästi, jotta voitaisiin turvata tulevan lapsen terveys ja kehitys. Järjestämällä palvelut jo raskausaikana voidaan vähentää huomattavasti paitsi inhimillistä kärsimystä, myös päihteiden väärinkäytöstä aiheutuvia välittömiä ja pitkän aikavälin kustannuksia.

Valvotut tapaamiset (SHL 27 §)

Lapsen ja vanhemman välisten tapaamisten valvonnan järjestäminen on kunnille uusi tehtävä. Ennen lain voimaantuloa osa kunnista on järjestänyt toimintaa joko kunnan omana toimintana tai toiminta on voitu ostaa esimerkiksi järjestöltä. Tämä on jatkossakin mahdollista.

Lakiuudistuksella vahvistetaan lapsen oikeutta tavata etävanhempansa. Lasta myös suojataan vahingollisilta tapaamisilta nykyistä paremmin. Toisaalta valvotaan, että huoltajuudesta ja tapaamisoikeudesta tehtyjä päätöksiä noudatetaan, jottei lapsi vieraantuisi muualla asuvasta vanhemmastaan. Sosiaalihuoltolain uudistuksessa kunnille asetetaan velvoite järjestää vanhemman ja lapsen välisten tapaamisten valvonta silloin, kun tapaamiset on tuomioistuimen päätöksen tai sosiaalilautakunnan vahvistaman sopimuksen mukaan toteutettava tuettuina tai valvottuina, tai valvonta lapsen nouto- ja palautustilanteessa perustuu lautakunnan vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen. Tuomioistuimen päätöksellä tarkoitetaan säännöksessä sekä lopullista päätöstä että väliaikaista määräystä.

Tapaamisten valvonnalla tai niiden tukemisella turvataan lapsen asemaa tapaamisissa ja huolehditaan hänen turvallisuudestaan tapaamistilanteissa. Tapaamista valvovan henkilön tehtävänä on huolehtia, että tapaamiset toteutuvat lapsen edun mukaisella tavalla.

Valvottu vaihto voidaan määrätä tai sopia järjestettäväksi tilanteissa, joissa varsinainen tapaaminen sujuu normaalisti etävanhemman kotioloissa, mutta tapaamisista sopimiseen tai lapsen nouto- ja palautustilanteeseen liittyy ongelmia, kuten lasta vaurioittavaa riitaa tai väkivallan uhkaa.

Tapaamiset on järjestettävä vahvistetun sopimuksen tai tuomioistuimen päätöksen mukaisesti. Kunnallisella toimijalla on oikeus määritellä tarkemmin, miten tuki ja valvonta käytännössä toteutetaan. Tapaamista valvova henkilö voi keskeyttää tapaamisen, jos se on välttämätöntä lapsen edun vuoksi. Samoin edellytyksin tapaamista valvova henkilö voi päättää, ettei tapaamista aloiteta.

Säännös koskee vain oikeutta yksittäisen tapaamiskerran peruuttamiseen tai keskeyttämiseen. Se ei oikeuta päättämään, ettei tapaamisiin vastaisuudessa järjestetä valvontaa. Jos yksittäisiä tapaamiskertoja joudutaan toistuvasti peruuttamaan tai keskeyttämään, tämä voi kuitenkin antaa aiheen muuttaa tapaamisoikeutta koskevaa päätöstä tai sopimusta lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 12 §:n nojalla. Valvojan on annettava toimivaltaiselle lastenvalvojalle kirjallinen selvitys keskeyttämistään tai muusta syystä toteutumatta jääneistä sovituista tapaamisista. Selvityksen tulee sisältää valvojan tiedossa olevat syyt tapaamisen estymiseen tai tapaamisen keskeyttämiseen johtaneet syyt.

Kirjallisen selvityksen vastaanottaminen aiheuttaa lastenvalvojalle sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaisesti toimimisvelvollisuuden. Hänen on huolehdittava, että kiireellisen avun tarve arvioidaan välittömästi ja että asiakas ohjataan tarvittaessa palvelutarpeen arviointiin. Lastenvalvojan on myös arvioitava tarve muuttaa sopimusta tai hakea muutosta tuomioistuimen päätökseen.

Muutokset lastensuojeluun

Lasta koskeva ilmoitusvelvollisuus laajenee (25 §). Myös tulli, rajavartiolaitos sekä ulosottoviranomainen ovat jatkossa velvollisia tekemään lastensuojeluilmoituksen. Lisäksi kaikki ne tahot, jotka ovat velvollisia tekemään lastensuojeluilmoituksen, ovat velvollisia tekemään ilmoituksen myös poliisille, kun on syytä epäillä lapsen joutuneen henkeen tai terveyteen kohdistuneen rikoksen uhriksi. Säännös koskee rikoksia, joista enimmäisrangaistus on vähintään 2 vuotta vankeutta.

Vaihtoehtona kiireelliselle sijoitukselle laissa säädetään kiireellisestä avohuollon tukitoimesta (37 b §). Kiireellinen avohuollon tukitoimi voidaan järjestää, jos tukitoimet ovat lapsen edun mukaisen huolenpidon toteuttamiseksi sopivia, mahdollisia ja riittäviä. Kiireellisenä avohuollon tukitoimena voidaan järjestää esimerkiksi avohuollon sijoitus tai tehostettua perhetyötä. Kunta on velvollinen järjestämään kiireellisen avohuollon tukitoimen vastaavasti kuin se on velvollinen järjestämään si-jaishuoltopaikan, jos on tehty päätös lapsen kiireellisestä sijoittamisesta.

Ennen kuin lapsi sijoitetaan avohuollon tukitoimena yksin kodin ulkopuolelle, on arvioitava, olisiko lapsen edun mukaista sijoittaa hänet yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan vastaavan henkilön kanssa (37 §).

Palvelutarpeen arvioiminen ja lastensuojeluasiakkuuden alku

Lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää lapsesta, joka on mahdollisesti lastensuojelun tarpeessa. Vireille tulon kannalta ei ole merkitystä sillä, miten asia on tullut työntekijän tietoon. Tieto voi tulla esimerkiksi lastensuojeluilmoituksen kautta tai siten, että joku taho ottaa yhdessä asiakkaan kanssa yhteyttä sosiaalitoimeen asiakkaan tuen tarpeen arvioimiseksi siten kuin sosiaalihuoltolain 35 §:ssä säädetään, tai tieto voidaan välittää sosiaalitoimen sisällä.

Vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve. Lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita. Lastensuojelun tarvetta selvitetäessä toimitaan samoin kuin ennenkin tehtäessä lastensuojelutarpeen selvitystä. Erona aiempaan on se, ettei lastensuojeluasiakkuus ala vielä siinä vaiheessa, kun lastensuojelun tarvetta vasta selvitetään. Lisäksi niille asiakkaille, joiden lastensuojelun tarvetta ei ole aiheutta selvittää, tehdään palvelutarpeen arviointi siten, kuin sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään.

Palvelutarpeen arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta. Samat aikarajat koskevat sekä mahdollisia lastensuojelun tarpeessa olevia lapsia, että niitä lapsia, joiden on arvioitu olevan erityisen tuen tarpeessa, siten kuin sosiaalihuoltolain 3 §:ssä säädetään. Lisäksi kaikkia asiakkaita koskee sosiaalihuoltolain 45 §, jonka mukaan palveluja koskeva päätös on toimeenpantava lähtökohtaisesti viimeistään 3 kuukaudessa asian vireille tulosta. Aikarajat ovat siis kutakuinkin samat kaikille asiakasryhmille.

Käytännössä ennen palvelutarpeen arvioimisen käynnistämistä eli seitsemän arkipäivän kuluessa pyritään edelleen ratkaisemaan se, lähdetäänkö asiassa arvioimaan mahdollista lastensuojelun tarvetta ja noudattamaan tältä osin lastensuojelulain mukaisia säännöksiä vai tehdäänkö palvelutarpeen arviointi ilman lastensuojelutarpeen selvittämistä. Laki ei kuitenkaan aseta tähän ehdotonta aikarajaa. Mahdollista on myös, että lastensuojeluasiakkuuden tarve tulee uusien tietojen perusteella arvioidavaksi myöhemmin. Tällöin voidaan hyödyntää jo tehtyä palvelutarpeen arviointia, jos arvioinnin tekemisestä ei ole ehtinyt kulua pitkää aikaa.

Lastensuojelulain 27 §:n mukaan lastensuojeluasiakkuus alkaa, kun sosiaalityöntekijä toteaa palvelutarpeen arvioinnin perusteella, että lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään. Lisäksi edellytetään, että lapsi tarvitsee nimenomaan lastensuojelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia. Palveluja ja tukitoimia, joista on säädetty ainoastaan lastensuojelulaissa, ovat seuraavat: lapsen asiasta vastaava sosiaalityöntekijä, lastensuojelulain mukainen taloudellinen tuki, tehostettu perhetyö, perhekuntoutus sekä lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle. Näiden lisäksi lastensuojelussa on käytössä samat tukitoimet kuin aiemminkin.

Lastensuojelun asiakkuus alkaa myös, jos lapselle tai hänen perheelleen annetaan lastensuojelun tukitoimia jo ennen palvelutarpeen arvioinnin valmistumista.

Lastensuojelun henkilöstömitoitukset kuntoon

Asiakasmäärät lastensuojelussa vähenevät, kun ehkäiseviä palveluja kuten perhetyötä ja kotipalvelua on jatkossa mahdollista saada ilman lastensuojelun asiakkuutta. Tämä antaa kunnille mahdollisuuden toimia siten, että lastensuojelussa on riittävästi osaavia työntekijöitä suhteessa asiakasmääriin. Lastensuojelutyön riittävää resursointia ja lapsiperheiden palvelujen uudelleen organisointia varten hallituksen esityksessä osoitettiin valtionosuuksiin ylimääräinen 1,5 miljoonaa euroa vuodelle 2015. Ehkäisevien palvelujen lisääminen ja lastensuojelutyön oikea resursointi vähentävät raskaiden korjaavien lastensuojelutoimenpiteiden tarvetta.

Lain toimeenpanon yhteydessä toteutettavan valvonnan lähtökohtana on, että sosiaalityöntekijät pystyvät tekemään lastensuojelutyötä laadukkaasti ja lainmukaisesti, jos asiakkaita on 30–40 yhtä työntekijää kohden. Jos asiakkaita on merkittävästi enemmän, kunnan on selvitettävä, miten lastensuojelun lakisääteisistä tehtävistä selviydytään. Apuna voidaan käyttää lastensuojelun laatusuosituksissa esitettyjä kriteerejä. Niiden mukaan työyhteisöissä selvennetään se, mikä on sopiva henki-

löstömäärä ja asiakkaan käytettävissä oleva aika työn tekemiseen. Henkilöstömitoitus voi vaihdella sen mukaan, mikä on sosiaalityöntekijöiden, sosiaalihoajaajien ja lähihoitajien välinen työnjako.

Kunnissa voidaan arvioida nykyisten asiakastietojen perusteella, kuinka suuri osa asiakkaista saa jatkossa palveluja yleisinä perhepalveluina ja kuinka suuri osa tarvitsee lastensuojelun asiakkuuden.

Lakiuudistukset edellyttävät, että nykyisten lastensuojelun asiakkaiden asiakkuuden perusteet tarkistetaan. Uudistuksen voimaantulo ei kuitenkaan edellytä, että perheiden työntekijöitä vaihdettaisiin, vaan on toimittava asiakkaan edun mukaisesti siten kuin sosiaalihuoltolain 4–5 §:ssä säädetään. Asiakkaiden edun mukaista on vähentää asiakkaiden kanssa työskentelevien työntekijöiden vaihtuvuutta.

Valvonta ja muutoksenhaku

Omavalvonta (SHL 47 §)

Sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Suunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä ja sen toteutumista on seurattava säännöllisesti. Toimintaa on kehitettävä yhdessä asiakkailta ja henkilöstöltä kerättävän palautteen perusteella. Velvoite omavalvontasuunnitelman tekemiseksi koskee kaikkia sosiaalihuollon toimintayksiköitä.

Parannuksia asiakkaan oikeusturvaan (SHL 50 ja 53 §)

Sosiaalihuollon päätöksistä tehtävä oikaisuvaatimusaika pidentyy 30 vuorokauteen. Kunnallisen sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudesta, kuten tähänkin asti. Oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätöksistä laajenee kaikkiin sosiaalipalveluihin. Hallinto-oikeuden päätöksestä saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muutokset eivät koske asiakasmakslainsäädäntöä, eikä niillä kavenneta voimassa olevaan erityislainsäädäntöön sisältyviä oikeuksia.

Uuden sosiaalihuoltolain ja vammaislainsäädännön soveltamisesta

Sosiaalihuoltolain 1 §:n mukaisesti lain tarkoituksena on muun muassa vähentää eriarvoisuutta ja edistää osallisuutta sekä turvata yhdenvertaisin perustein tarpeenmukaiset, riittävät ja laadukkaat sosiaalipalvelut. Jos henkilöllä on muun lain nojalla oikeus sosiaalihuollon saamiseen, sosiaalihuoltolain 2 §:n mukaisesti on sovellettava niitä säännöksiä, jotka toteuttavat parhaiten asiakkaan etua. Asiakkaan etu on määritelty lain 4 ja 5 §:ssä. Säännösten mukaan sosiaalihuoltolakia ei saa soveltaa siten, että se johtaisi asiakkaan edun kannalta huonompaan lopputulokseen kuin erityislainsäädännön soveltaminen. Sosiaalihuoltolailla ei muuteta voimassa olevaan vammaispalvelulakiin sisälty-

vää oikeutta henkilökohtaiseen apuun ulkomaanmatkojen aikana eikä oikeutta saada sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa maksuttomaksi säädettyjä vammaispalveluja. Sen sijaan uusi sosiaalihuoltolaki turvaa entistä lakia paremmin niiden asiakkaiden palvelujen saamisen, jotka eivät ole oikeutettuja palvelujen saamiseen vammaislainsäädännön perusteella.

MUUTOKSET 1.1.2016

Lain toimeenpanon helpottamiseksi osa sosiaalihuoltolain sekä osa uusista lastensuojelulain säännöksistä tulee sovellettavaksi vasta vuoden 2016 alusta. Säännökset eivät ole ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa. On suositeltavaa, että kunnat ottaisivat ne toiminnassaan huomioon jo vuonna 2015. Koska hallituksen esitykseen sisältyneet lait tulevat voimaan 1.4.2015, myös 1.1.2016 sovellettaviksi tulevat säännökset ovat näkyvillä esim. Finlexissä asianomaisen lain kohdalla.

Lastensuojelun kiireellistä sijoitusta koskevat muutokset

Kiireellisen sijoituksen ehtoja tiukennetaan. Lapsi voidaan jatkossa sijoittaa kiireellisesti vain, jos lapsi on välittömässä vaarassa, koska puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet vaarantavat vakavasti lapsen terveyttä tai kehitystä taikka lapsi itse vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisen rikoksen tai muulla rinnasteisella tavalla. Jos lapsi tarvitsee muusta kuin edellä mainitusta syystä kiireellisesti sijoitusta kodin ulkopuolelle, voidaan käyttää edellä selostettua säännöstä kiireellisistä avohuollon tukitoimista. Kiireellisen sijoituksen jatkopäätöstä koskevassa muutoksessa korostetaan, että jatkoajan aikana on vielä pohdittava, mitä eri vaihtoehtoja tilanteessa olisi käytettävissä.

Samalla selkiytetään kiireellistä sijoitusta koskevien määräaikojen laskentaperusteita. Kiireellisen sijoituksen määräaikaan luetaan se päivä jona lapsi on tosiasiallisesti sijoitettu kiireellisesti. Jos päätös kiireellisestä sijoituksesta on tehty ennen sitä vuorokautta, jonka aikana lapsi on tosiasiallisesti sijoitettu kiireellisesti, luetaan päätöksentekopäivä määräaikaan. Suositeltavaa on, että selkeyttävää säännöstä noudatettaisiin jo vuonna 2015.

Myös asiaan osallisten mielipiteen selvittämistä koskeva 39 a §:n muutos on luonteeltaan selventävä ja sitä tulisi noudattaa jo vuonna 2015. Niissäkin tilanteissa, joissa asiaan osallisia ei ole tavoitettu ennen kiireellisen sijoituksen tekemistä, heille on tiedotettava kiireellisestä sijoituksesta mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen ja varattava tilaisuus esittää käsityksensä asiasta. Samalla henkilön on saatava tietoa oikeudestaan saada apua ja niitä palveluja, joista laissa säädetään.

Hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset (SHL 46 §)

Sosiaalihuoltolain 46 §:ssä säädetään päätöksentekomenettelystä, jolla turvataan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai erityistä tukea tarvitsevan muun asiakkaan välitön huolenpito ja toimeentulo

sekä terveys ja kehitys. Menettelyä on käytettävä, jos se on asiakkaan edun mukaista. Kunnalla on siis ehdoton velvollisuus huolehtia siitä, että asiakkaan välttämätön huolenpito ja toimeentulo turvataan ja että asiakas saa terveytensä ja kehityksensä kannalta välttämättömät palvelut. Sosiaalihuoltolain 46 §:ssä tarkoitettu kokoava päätös koskee asiakkaan taikka hänen huolenpidostaan vastaavan henkilön tarvitsemia sosiaalipalveluja. Päätöksen tekee omatyöntekijän kanssa asiakastyötä tekevä kunnallinen viranhaltija, jolla on sosiaalityöntekijän kelpoisuus.

Kun viranhaltija tekee päätöksen, hänen tulee ottaa huomioon asiakassuunnitelmaan sisältyvä arvio palvelujen välttämättömyydestä sekä suunnitelmat niistä terveydenhuollon, opetustoimen sekä työ- ja elinkeinohallinnon palveluista, jotka ovat asiakkaan huolenpidon, toimeentulon, terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömiä. Päätöksen tekemisestä kiireellisissä tilanteissa säädetään sosiaalihuoltolain 45 §:ssä.

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus ja toimenpiteet ilmoituksen johdosta (SHL 48 ja 49 §)

Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut toteutetaan laadukkaasti. Heidän on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos he huomaavat tehtävissään epäkohtia tai ilmeisiä epäkohdan uhkia asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on ilmoitettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista sekä käynnistettävä toimet epäkohdan poistamiseksi. Mikäli epäkohdasta ei saada korjattua, on asiasta ilmoitettava aluehallintovirastolle.

Jo nykyinen lainsäädäntö velvoittaa kunnat varaamaan lain toteuttamista varten riittävät resurssit. Jos kunta ei ole tarjonnut aiemmin esimerkiksi lapsiperheille kotipalvelua jo vanhan lainsäädännön edellyttämällä tavalla, sen tulee osoittaa nyt kotipalveluun muita kuntia enemmän resursseja. Kuntien on myös korjattava kunnan sisäiset ohjeet, joiden soveltaminen saattaisi johtaa ristiriitaan voimassa olevan lain kanssa. Ohjausta ja neuvontaa saa tarvittaessa aluehallintovirastosta.

Lisätietoja

Lakiuudistukseen sisältyvät lait perustuvat hallituksen esitykseen [HE 164/2014](#). Lakiehdotuksiin eduskuntakäsittelyssä tehdyt muutokset ja muutoksiin liittyvät perustelut ilmenevät eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöstä [StVM 27/2014](#). Uudistukseen sisältyvät lakimuutokset ovat eduskunnan vastauksessa [EV 195/2014 vp](#). Uudistusta koskeva aineisto on kerätty verkkosivuille (<http://www.stm.fi/sosiaalihuoltolaki>). Sieltä löytyvät mm. useimmin kysytyt kysymykset vastauksineen.

Uudesta sosiaalihuoltolaista ja siihen liittyvistä lakimuutoksista on lisäksi tulossa käytännön soveltajille tarkoitettu opas, joka sisältää sekä aikuissosiaalityötä, että lasten, nuorten ja perheiden palveluja sekä lastensuojelua koskevat muutokset. Opas julkaistaan keväällä 2015.

Hallitusneuvos Lotta Hämeen-Anttila, p. 0295 163 406, etunimi.sukunimi@stm.fi

